

ROZWÓJ MOWY DZIECKA

Należy stale wspomagać rozwój dzieci, rozwijać jego mocne strony i pracować nad słabszymi.

Prezentuję kilka wskazówek dotyczących tego, co powinniśmy wiedzieć, w jaki sposób wspomagać i o co zadbać w okresie rozwoju mowy dziecka, a czego stanowczo unikać.

1. Dbamy o poprawną językowo wymowę, modulujemy głos, używamy prostych i krótkich zwrotów.
2. Mówimy dużo i spokojnie już od pierwszych dni życia dziecka.
3. Opisujemy dziecku to, co dzieje się dookoła niego we wszystkich sytuacjach np. na spacerze czy na zakupach.
4. Rozwijamy to co mówi dziecko dodając słowa czy zdania.
5. Poświęcamy czas na odpowiadanie dziecku w sposób wyczerpujący.
6. Pamiętajmy, że karmienie piersią rozwija aparat artykulacyjny.
7. Śpiewajmy z dzieckiem.
8. Opisujemy to czym się bawimy, co rysujemy, co oglądamy...
9. Niech dziecko widzi naszą twarz kiedy do niego mówimy. W ten sposób również prawidłowo kształtuje mowę.
10. Pamiętajmy o zabawach językowych!
11. Zachęcajmy do mówienia, chwalmy za starania.
12. Pamiętajmy o stadiach rozwojowych a jeśli dziecko wyraźnie nie realizuje w danym wieku określonego etapu, nie zna np wystarczającej liczby słów, nie wymawia danych głosek - skonsultujmy się z logopedą.

Czego unikać:

1. Unikajmy zdrobnień, języka dzieciennego.
2. Nie poprawiamy wymowy dzieci mówiąc np. "Powtórz ładniej" ...
3. Nie zawstydzajmy dzieci karząc za niepoprawną wymowę.
4. Nie wymagajmy, żeby dziecko zbyt wcześnie wymawiało kolejne głoski, jeśli nie wykształcił się dostatecznie aparat artykulacyjny dziecka (ważne w kontekście nauki języków obcych, o której pisaliśmy w artykule).
5. Nie podnośmy głosu na dziecko.

Przebieg rozwoju mowy:

0-2 rok życia

Pojawiają się pierwsze wyrazy: mama, tata, baba itp. Dziecko wymawia samogłoski a, o, u, i, y, e, oraz spółgłoski p, b, m, d, t, n, ś, czasem ć. Pozostałe spółgłoski zastępuje innymi, o zbliżonym miejscu artykulacji. Upraszcza grupy spółgłoskowe. Charakterystyczne jest wymawianie tylko pierwszej sylaby lub końcówki wyrazu.

2-3 rok życia

Pojawiają się proste zdania, dziecko wymawia wszystkie samogłoski, również ą, ę. Czasami może zamieniać samogłoski w mowie. Obok spółgłosek p, b, m pojawiają się zmiękczenia pi, Bi, mi oraz w, f, wi, fi, ś, ź, ć, dź, ń, li, k, g, ch, ki, gi, chi, j, ł. Pod koniec tego okresu mogą też pojawiać się głoski s, z, c, dz, a nawet sz, ż, cz, dż. Wymienione głoski nie zawsze są pełnowartościowe, a czasem bywają zastępowane innymi, łatwiejszymi. Mowę dziecka trzyletniego cechuje zmiękczenie głosek – s, z, c, dz, sz, ż, cz, dż są często wymawiane jak ś, ź, ź dź. Głoska r może być pomijana lub zastępowana przez inną, na przykład j lub ł. Zamiast głoski f występuje ch i odwrotnie. Grupy spółgłoskowe są uproszczone tak w nagłosie, jak i w śródgłosie, brak wyraźnych końcówek w wyrazach. Dziecko wie, jak dana głoska powinna brzmieć, ale nie umie jej jeszcze wypowiedzieć. W tym wieku może występować swoista mowa dziecięca: przestawki głoskowe, opuszczanie sylaby początkowej lub końcowej, zniekształcenie oraz tworzenie wyrazów ze skrzyżowania dwóch słów, nieprawidłowa odmiana.

4 rok życia

Utrwalają się takie głoski jak s, z, c, dz. Dziecko nie powinno już wymawiać ich jako ś, ź, ć, dź. Pojawia się głoska r, choć jej opóźnienie nie musi być jeszcze niepokojące. Opanowanie tej głoski to wielki sukces dla dziecka. Często w związku z tym jej nadużywa i mówi, na przykład rarka zamiast lalka, mreko zamiast mleko. Głoski sz, ż, cz, dż mogą być zamieniane na s, z, c, dz lub ś, ź, ć, dź. Mowa dziecka jest jeszcze niedoskonała. Wyrazy czasami mogą być poprzesztawiane, a grupy spółgłoskowe uproszczone.

5 rok życia

Mowa dziecka jest już zrozumiała. Utrwalane są głoski sz, ż, cz, dż. Dziecko potrafi je poprawnie powtórzyć, choć w mowie potocznej mogą być jeszcze wymawiane jako s, z, c, dz. Głoska r często pojawia się dopiero w tym okresie. Grupy spółgłoskowe nadal mogą być upraszczane. Dziecko pięcioletnie powinno porozumieć się z dorosłymi, choć jego mowa nie jest jeszcze w pełni ukształtowana.

6 rok życia

Mowa powinna być opanowana pod względem dźwiękowym. Półroczne opóźnienia przy pojawianiu się poszczególnych głosek są dopuszczalne, przy dłuższych należy zasięgnąć porady logopedy.